

na extenzorových partiích dolních a horních končetin, výjimečně na trupu. Obličej může být, na rozdíl od dospělých, též postižen. Může se jednat o solitární ložisko (Obr. 1), velikosti 1–10 cm. Obvykle bývá ložisek více a pokud jsou diseminovaná, bývá distribuce ložisek symetrická (Obr. 2). Pruritus může být mírný, což je nezřídka důvodem pro záměnu s jinými chorobami, které mají také numulární či anulární konfiguraci. Numulární ekzém se může hojit pozánětlivou hypo- nebo hyperpigmentací, ve formě bělavých či světle hnědých makul v místě původních ložisek (1, 2, 3, 4).

U dospělých vzniká numulárně mikrobiální ekzém nejčastěji na bérkách, obvykle v již predisponovaném terénu s porušenou kožní bariérou v důsledku exsikace či jiné chronické iritace, venostázy či atrofie kůže. Prevalence se v populaci udává od 0,1–9% (2). Postihuje častěji osoby středního až staršího věku (2). Další častou lokalizací jsou dorza rukou a předloktí a také mukokutánní přechody, včetně okolí chronických ran. Projevy jsou silně svědicí. Průběh bývá chronicky recidivující (1, 2, 3, 8).

U dětí se numulární ekzém patrně vyskytuje častěji než se v odborné literatuře udává, zřejmě v důsledku podhlášenosti (nemá svůj kód v MKN). Publikace na toto téma u dětí jsou sporadické a spíše kazuistické. Tento ekzém se objevuje převážně ve skupině předškolních a školních dětí, častěji u děvčat (5). V etiopatogenezi se kromě infekcí uplatňují jako kofaktory také iritační vlivy jako je tření či vysušování, proto se častěji vyskytuje v zimě a na jaře. Podobně jako u dospělých jsou i u dětí rizikovými faktory suchá kůže a atopická diatéza. Průběh a prognóza numulárního ekzému u dětí bývají obvykle příznivé (1, 2, 7). Může se jednat ale i o projev kontaktní alergie anebo o numulární formu atopického ekzému (3, 5, 6). Nepřítomnost zvýšeného celkového IgE, specifických IgE, atopických chorob v rodinné či osobní anamnéze nevylučuje diagnózu atopického ekzému. U atopiků bývá průběh úpornější.

Diagnostika

V ordinaci pediatra je při vyšetření dítěte s numulárními projevy třeba diferenciatně diagnosticky odlišit především tinea (Obr. 3), neboť se zde prevence a léčba diametrálně liší. Tinea léčená jako ekzém (*tinea incognito*)

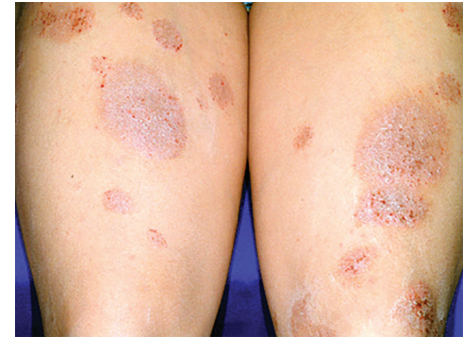
Obr. 1. Numulární ekzém bérce – detail (z fotoarchivu Dermatovenerologické kliniky 1. LF UK Praha)

Obr. 3. Tinea bérce, původce *Microsporum canis* (z fotoarchivu doc. Kuklové, Dermatovenerologická klinika 1. LF UK Praha)

Obr. 2. Numulární ekzém bérků dítěte (z fotoarchivu Dr. Čapkové, Dětské kožní odd. FN Motol Praha)

Obr. 4. Fixní polékový exantém (z fotoarchivu Dermatovenerologické kliniky 1. LF UK Praha)

Tab. 1. Základní diferenciatní diagnózy numulárního ekzému u dětí

Výskyt		Vodítka	Poznámka
Časté	tinea	ložisko obvykle solitární, naválitý lem, pomalu se zvětšuje, šíří se na periferii a hojí od centra, jen mírně svědicí; vícečetná ložiska nemají symetrickou lokalizaci; postižení sourozenců či rodičů; zdrojem často domácí mazlíčci (morče, králík aj.) a tzv. kontaktní sporty	mykologie, ev. histologie s barvením na PAS (periodic acid-Schiff)
	atopický ekzém	silně svědicí, v anamnéze často flexurní ekzém ± atopické choroby v osobní či rodinné	ev. alergologie
	neurodermitis circumscripta	lichenifikovaná ložiska, šedavá (hyperkeratóza) či hyperpigmentovaná (pozánětlivá pigmentace), silně svědicí; predilekce – předloktí, lokty, bérce, kolena, šije	ev. histologie
	pityriasis rosea	trup, výjimečně končetiny; předchází primární ložisko (při vyšetření často již zhojené), do 3–4 týdnů se vysévají četná ložiska v čarách štěpitelnosti kůže, nesvědicí či jen mírně; jaro/podzim	atypický obraz či průběh, diagnostické pochybnosti – histologie
Méně časté	kontaktně alergický ekzém	obvykle izolované ložisko/ložiska, silně svědicí, perzistuje či recidivuje ve stejném místě	epikutánní testy
	seboroická dermatitida a seborrhoic dermatitis-like	spíše kojenci a batolata, výrazný erytém a deskvamace; predilekce – kštice, hlava, trup ■ při neprospívání – susp. deficity komplementu ■ při současném postižení mukokutánních přechodů – susp. acrodermatitis enteropathica	■ imunologie ■ zinek v séru
	psoriáza a parapsoriáza	■ infiltrovaná erytematoskvamózní ložiska, nesvědicí či mírně, bez vezikul; predilekce – kštice, lokty, kolena ■ diseminovaná gutátní až numulární ložiska na trupu a končetinách, často předchází respirační infekci	výtěry krk + nos ev. histologie
	fixní polékový exantém	solitární ložisko, lividní či hnědavé centrum, oj. i mnohočetná ložiska (Obr. 4); typicky recidivuje ve stejném místě (u intermitentně užívaného léku)	léková anamnéza, včetně občasných léků

vede ke zkreslení klinického obrazu, zhoršení diagnostiky a léčby, jak ukázala též kazuistika publikována v tomto časopise v roce 2008 (7). Při diagnostických pochybnostech nebo refrakternosti vůči zavedené léčbě je vhodné provést mykologické vyšetření mikroskopické

a kultivační, případně i s citlivostí na antimykotika. Další diferenciatně diagnostické jednotky jsou uvedené v tabulce 1. U dospělých k tomu přistupují závažné diagnózy jako jsou především lymfomy z T-buněk a lues secundaria (1, 3, 4).